

สอบสวนเอกสาร

กุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* เป็นกุ้งที่มีการศึกษาทางด้านอนุกรมวิธานอย่างแพร่หลาย ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแม่น้ำสายหลักที่เป็นแหล่งอาศัยของกุ้งน้ำจืดที่สำคัญคือ แม่น้ำโขง ซึ่งปัจจุบันมีรายงานกุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* แล้วจำนวน 10 ชนิด (Cai & Dai, 1999) แม่น้ำโขง มีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีนและไหลผ่านหลายประเทศประกอบด้วย ประเทศพม่า ลาว เวียดนาม ไทยและประเทศกัมพูชาทำให้พบรายงานกุ้งบางชนิดที่พบในประเทศจีนมีการกระจายมาถึง ประเทศไทย ซึ่งกุ้งเหล่านี้มีการกระจายมาตามแม่น้ำโขง การศึกษาเกี่ยวกับกุ้งน้ำจืดในภูมิภาคนี้ มีดังต่อไปนี้

การศึกษาในประเทศจีน

Yu (1936) ศึกษากุ้งน้ำจืดจากการเก็บตัวอย่างในปี ค.ศ. 1933 จากมณฑลยูนนาน ประเทศจีน พบกุ้งในสกุล *Palaemon* จำนวน 2 ชนิด

Liang และ Yan (1980) ได้รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จากจังหวัด Fujian ที่มีการเก็บตัวอย่างในปี ค.ศ.1975 พบกุ้งชนิดใหม่ 2 ชนิดคือ *M. fukienense* และ *M. maculatum*

Liang และ Yan (1981) ได้รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืดจาก Guangxi ประเทศจีนโดยได้รายงานกุ้งสกุลใหม่ซึ่งแยกออกมาจาก *Caridina* ได้แก่ *Typhlocaridina* ชนิด *Typhlocaridina lancifrons* และกุ้งชนิดใหม่ในสกุล *Macrobrachium* ชนิด *Macrobrachium guangxiense* ซึ่งได้จากการเก็บตัวอย่างในปี ค.ศ. 1978 ปัจจุบันตัวอย่างได้เก็บรักษาไว้ที่ Shanghai Fisheries College

Liang และ Yan (1983) ศึกษากุ้งน้ำจืดที่ได้จากการเก็บตัวอย่างจาก เกาะ Hainan ของประเทศจีนในปี ค.ศ.1979 พบกุ้งน้ำจืดสกุล *Caridina* 1 ชนิด และสกุล *Macrobrachium* 1 ชนิด คือ *M. meridionaris*

Dai (1984) ได้รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* จากมณฑลยูนนาน ประเทศจีนประกอบด้วยจังหวัด Guangxi, Fujian, Jiangsu, Henan, Hepei และปักกิ่ง ระหว่างปี ค.ศ.1954-1964 และ ค.ศ.1973-1981 พบกุ้งทั้งหมด 12 ชนิด โดย 4 ชนิดเป็นกุ้งชนิดใหม่ ได้แก่ *M. pinguis*, *M. obtusifrons*, *M. eriocheirum* และ *M. longidigitum*

Liang และ Yan (1985) ได้รายงานกุ้งชนิดใหม่ 2 ชนิดในสกุล *Macrobrachium* ได้แก่ *M. inflatum*, *M. jiangxiense* และกุ้งน้ำจืดในสกุล *Leandrites* โดยพบว่ามียารายงานเป็นครั้งแรกในประเทศจีน

Liang และ Yan (1986) ศึกษากุ้งน้ำจืดที่ได้จากการเก็บตัวอย่างจากเมือง Sichuan ในประเทศจีนในปี ค.ศ.1984 โดยรายงานเป็นกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่ 1 ชนิดคือ *M. edentatum*

Liu, Liang และ Yan (1990) ศึกษากุ้งในครอบครัว Palaemonidae ที่เก็บรักษาไว้ใน Institute of Oceanology, Academia Sinica และ Shanghai University พบกุ้งจำนวน 7 สกุล 42 ชนิด โดยกุ้งจำนวน 4 ชนิดพบว่าเป็นกุ้งชนิดใหม่ และอีก 4 ชนิดพบมีรายงานเป็นครั้งแรกในประเทศจีน

Xiaowei (1992) ได้ศึกษาตัวอย่างกุ้งที่เก็บจาก เขา Wu Ling ระหว่างปี ค.ศ. 1988-1990 โดย Institute of Zoology, Academia Sinica โดยพบกุ้งในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 6 ชนิด ซึ่ง 2 ชนิดเป็นกุ้งชนิดใหม่ ได้แก่ *M. tenuirostrum* และ *M. rostratum*

Dai และ Tan (1993) ศึกษากุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* จากทางใต้ของจังหวัด Anhui ในประเทศจีนซึ่งได้จากการเก็บตัวอย่างระหว่างปี ค.ศ. 1983-1988 และได้รายงานการพบกุ้งชนิดใหม่ 1 ชนิดคือ *M. wannanense*

Tan Qi-kun และ Dong Xiu-ying (1996) ได้ศึกษาตัวอย่างกุ้งน้ำจืดที่เก็บจากจังหวัด Anhui ของประเทศจีนระหว่างปี ค.ศ. 1980-1991 พบกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 10 ชนิด โดยเป็นกุ้งชนิดใหม่ 1 ชนิดคือ *M. brevicarpum* ปัจจุบันเก็บตัวอย่างไว้ที่ Anhui Normal University

Cai และ Dai (1999) ได้ศึกษากุ้งน้ำจืดจากแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนานทางตอนใต้ของประเทศจีน จากการศึกษาพบกุ้งน้ำจืดในสกุล *Atya* จำนวน 3 ชนิด สกุล *Caridina* จำนวน 2 ชนิด และอีก 10 ชนิดเป็นกุ้ง Palaemonid ซึ่งประกอบด้วยกุ้งชนิดใหม่จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ *M. pilosum* และ *M. amplimanus*

การศึกษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอินเดีย

Tiwari (1947) ได้ศึกษากุ้งสกุล *Macrobrachium* จากตลาดปลาใน Banaras และตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ใน Zoological Survey of India พบกุ้งชนิดใหม่จำนวน 1 ชนิด และบางชนิดพบว่ามีการรายงานเป็นครั้งแรกในประเทศอินเดีย

Holthuis (1950) ศึกษาและตรวจแก้ไขชื่อกุ้งพาลีโมนิดจากการสำรวจ Siboga และ Snellius expedition โดยได้ตั้งชื่อครอบครัวย่อยของกุ้งน้ำจืด 1 ครอบครัวคือ Euryhynchinae และได้รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่รวมถึงกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium*

Tiwari (1952) ได้ศึกษาตัวอย่างกุ้งน้ำจืดจาก Indian Museum และพบกุ้งชนิดใหม่ 1 ชนิด ซึ่งเป็นกุ้งที่ได้ตัวอย่างมาจากดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทย โดยให้ชื่อว่า *Palaemon hirsutimanus* นอกจากนี้ยังได้ศึกษาตัวอย่างกุ้งน้ำจืดที่ได้จากประเทศอินเดีย ปากีสถานและพม่า

Tiwari (1968) ได้ศึกษากุ้งน้ำจืดในสกุล *Palaemon* จาก Indian Museum โดยพบเป็นกุ้งชนิดใหม่ 3 ชนิด และชนิดย่อย 2 ชนิด

Johnson (1963) ศึกษาตัวอย่างสัตว์จากเขตอินโดแปซิฟิกที่เก็บรักษาไว้ใน British Museum ประเทศอังกฤษ Amsterdam Museum และ Leiden Museum ประเทศเนเธอร์แลนด์ Cambridge Museum ประเทศสหรัฐอเมริกาและได้อธิบายการกระจายของกุ้งน้ำจืด 2 ครอบครัว ได้แก่ Atyidae และ Palaemonidae

Johnson (1968) ศึกษาชีววิทยา นิเวศวิทยาและการกระจายของกุ้ง *M. lanchesteri* ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Dang และ Nguyen (1972) ได้รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* ในลำธารจากภูเขาในประเทศเวียดนามตอนเหนือ จำนวน 5 ชนิด และพบเป็นกุ้งชนิดใหม่ 1 ชนิด คือ *M. vietnamense*

Dang (1980) รายงานกุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* ชนิดใหม่ คือ *M. mieni* จากประเทศเวียดนามตอนเหนือโดยมีการตีพิมพ์เป็นภาษาเวียดนาม

Ng (1985) ได้ศึกษากุ้งและปูน้ำจืดจาก เกาะ Tioman โดยได้รายงานกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 1 ชนิด คือ *M. pilimanus*

Chong และ Khoo (1987a) ศึกษาพัฒนาการของตัวอ่อนกุ้งน้ำจืด 2 ชนิดเปรียบเทียบกัน คือ *M. pilimanus* และ *M. malayanum*

Chong และ Khoo (1987b) รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่คือ *M. johnsoni* จากการเก็บตัวอย่างกุ้งจากลำธารใน Gunung Pulai ทางตอนใต้ของ Johore ประเทศมาเลเซีย รวมทั้งได้ศึกษาตัวอ่อนของกุ้งชนิดนี้ด้วย

Chong และ Khoo (1987c) รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืด *M. malayanum* ซึ่งเป็นกุ้งน้ำจืดชนิดที่มีรายงานครั้งแรกใน Gunung Matang ในรัฐซาราวักของประเทศมาเลเซียและเกาะสุมาตราของประเทศอินโดนีเซีย

Chong, Khoo และ Ng (1987) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างและการกระจายของกุ้งน้ำจืด 2 ชนิด คือ *M. nipponense* และ *M. sintangense* นอกจากนี้ยังได้ศึกษาชีววิทยาของกุ้ง *M. lanchesteri*

Chong และ Khoo (1988) ศึกษาลักษณะตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของกุ้งน้ำจืด *M. lanchesteri* จากคาบสมุทรมลายูประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์

Chong (1989) ได้รายงานการพบกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่ คือ *M. gua* ซึ่งได้จากการเก็บตัวอย่างของ Philip ในปี ค.ศ. 1986 จากรัฐซาบาห์ ประเทศมาเลเซีย

Ng (1992) ได้รายงานการพบกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่ 1 ชนิดคือ *M. oxyphilus* จากรัฐ Selangore ประเทศมาเลเซีย

Ng และ Chong (1992) ศึกษาพัฒนาการของตัวอ่อนกุ้ง *M. tropii* จากประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซีย โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกุ้งชนิดอื่น ๆ ใน pilimanus group ได้แก่ *M. malayanum*, *M. pilimanus* และ *M. ahkowi* และได้ทำกุญแจเพื่อใช้จำแนกกุ้งทั้ง 4 ชนิดโดยเปรียบเทียบจากพัฒนาการของตัวอ่อน

Chace และ Bruce (1993) ได้รายงานการศึกษากุ้งน้ำจืด superfamily Palaemonoidea จากการเก็บตัวอย่างในแถบอินโดแปซิฟิกของ Albatross Philippine Expedition 1907-1910 เป็นกุ้งสกุล *Macrobrachium* จำนวน 39 ชนิด

Ng (1994) รายงานการศึกษาสัตว์อันดับ Decapoda จากแม่น้ำ Kinabatangan ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของรัฐซาบารุ ประเทศมาเลเซีย โดยพบกุ้งในครอบครัว Palaemonidae สกุล *Macrobrachium* จำนวน 7 ชนิด

Holthuis (1995) ศึกษากุ้งที่ได้จากการเก็บตัวอย่างของ Y. Therezien ในปี ค.ศ. 1973 จากมาดากัสการ์และประเทศมาเลเซีย รวมทั้งได้รายงานกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 1 ชนิด คือ *M. glabrum*

Ng (1995) ได้รายงานการศึกษานปูและกุ้งน้ำจืด จากป่าอนุรักษ์ Temengor ในประเทศมาเลเซีย ได้แก่ *M. lanchesteri* และกุ้งชนิดใหม่อีก 1 ชนิด คือ *M. forcipatum*

Ou และ Yeo (1995) รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่ 1 ชนิดคือ *M. platycheles* ซึ่งได้จากป่าอนุรักษ์ Nee Soon swamp forest ประเทศสิงคโปร์ และได้ศึกษาเปรียบเทียบกับตัวอย่างกุ้งน้ำจืดจาก Kota Tinggi เกาะ Tioman และ Gunung Pulai ประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบตัวอย่างจาก สุมาตรา บอร์เนียวและประเทศไทย

Dang (1998) ศึกษาตัวอย่างกุ้งที่ได้จากการเก็บตัวอย่างจากเมืองโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนามและที่ราบสูงทางภาคตะวันตกและภาคใต้ของประเทศลาวบริเวณแม่น้ำโขง พบกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 9 ชนิดโดย 2 ชนิดเป็นกุ้งชนิดใหม่ได้แก่ *M. secamanense* และ *M. mekongense*

Daisy (1999) รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่คือ *M. purpleamanus* จากเกาะ Kundur และเกาะ Riau Archipelago ประเทศอินโดนีเซีย

Yeo, Cai และ Ng (1999) ศึกษาตัวอย่างกุ้งและปูจากเกาะ Tioman ประเทศมาเลเซีย และได้รายงานปูน้ำจืดจำนวน 12 ชนิดและกุ้งน้ำจืด 13 ชนิด โดยกุ้งน้ำจืด 7 ชนิดพบว่ามีรายงานเป็นครั้งแรกในเกาะ Tioman ส่วนกุ้งอีก 5 ชนิด พบมีรายงานเป็นครั้งแรกในบริเวณคาบสมุทรมลายู ประเทศมาเลเซีย

การศึกษาในประเทศไทย

พิมลพรรณ ลีละวัฒน์นากุล (2518) ได้ศึกษาอนุกรมวิธานของกุ้งพาลีโมนิดในประเทศไทย โดยทำการศึกษาใน 72 จังหวัด จากการศึกษากุ้งพาลีโมนิด 1 ครอบครัว 3 สกุล 12 ชนิด โดยเป็นกุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* จำนวน 9 ชนิด

ประจวบ หล้าอุบล (2523) ศึกษากุ้งน้ำจืดในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2516-2519 พบว่าเป็นกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 8 ชนิด และสกุล *Palaemon* 1 ชนิด

นฤมล แสงประดับ (2525) ได้ศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยระหว่างเดือนธันวาคม 2522 ถึง เดือนตุลาคม 2524 พบเป็นกุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* จำนวน 6 ชนิด

สมศักดิ์ ปัญญา (2525) ได้ศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยทำการศึกษาใน 11 จังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2524 จากการศึกษากุ้งสกุล *Macrobrachium* จำนวน 6 ชนิด

ชูศิลป์ อัดชู (2526) ได้ศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคกลางของประเทศไทยโดยเก็บตัวอย่างจาก 22 จังหวัด จากเดือนพฤศจิกายน 2522-2525 จากการศึกษากุ้งในครอบครัว *Palaemonidae* จำนวน 9 ชนิด สกุล *Macrobrachium* 6 ชนิด

ศุภผล เทพเฉลิม (2527) ได้ศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่ใช้เป็นอาหารในภาคใต้ของประเทศไทย โดยทำการศึกษาใน 14 จังหวัด ระหว่างปี 2523 ถึง 2526 จากการศึกษากุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 5 ชนิด

สุพจน์ แสงมณี (2530) ได้ศึกษาเตาพอดคริสต์เตียนและโตมาโตพอดคริสต์เตียน ในป่าชายเลนของจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนอง ระหว่างเดือนตุลาคม 2528 ถึง เดือนกันยายน 2529 จากการศึกษากุ้งในครอบครัว *Palaemonidae* จำนวน 6 ชนิด

กัลยาณี ยงจินดารัตน์ (2531) ได้ศึกษาการกระจายทางภูมิศาสตร์ของกุ้งและปูน้ำจืดในจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดพังงา โดยผลการศึกษา พบกุ้งน้ำจืด 2 ครอบครัว 3 สกุล 11 ชนิดเป็นกุ้งในครอบครัว *Atyidae* 5 ชนิด และ ครอบครัว *Palaemonidae* สกุล *Macrobrachium* 6 ชนิด

Shokita และ Takeda (1989) ได้รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่จำนวน 1 ชนิด จากการศึกษากุ้งและปูน้ำจืดในประเทศไทยปี ค.ศ. 1987 คือ *Macrobrachium niphae* โดย holotype ได้มาจากน้ำตกรางรอง จังหวัดนครนายก

Naiyanetr (1992) ได้รวบรวมผลการศึกษาอนุกรมวิธานของ Crustacean ที่มีผู้ทำการศึกษาในประเทศไทยจำนวน 740 ชนิด ซึ่งประกอบด้วยกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 14 ชนิด

สมร ขวัญทอง (2538) ศึกษาการกระจายของสัตว์ท้องถิ่นบางชนิดที่ใช้เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย จากการเก็บตัวอย่างใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธรและอำนาจเจริญ ระหว่างเดือนตุลาคม 2536 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2537 ผลการศึกษาพบกุ้งน้ำจืดสกุล *Macrobrachium* จำนวน 4 ชนิด

Naiyanetr (1998) ได้รวบรวมรายชื่อสัตว์ในกลุ่ม Crustacean ในประเทศไทยที่เคยมีผู้ศึกษาไว้ โดยได้รายงานกุ้งน้ำจืดในสกุล *Macrobrachium* จำนวน 14 ชนิด ซึ่งเป็นกุ้งที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 6 ชนิด

Naiyanetr (2001) ได้รายงานกุ้งน้ำจืดชนิดใหม่ คือ *Macrobrachium sirindhorn* ซึ่ง holotype พบบริเวณน้ำตกโป่งน้ำดั่ง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย